تازه‌های اقتصاد

چهارشنبه ۱۳ آبان ۱۴۰۵
۲۴ جمادی الاولی ۱۴۴۸
۴ نوامبر ۲۰۲۶
۴ صفحه
شماره ۱۵۷

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مسائل آمریکا

ترامپ از جنگ ایران ضربه خورد

طرد ترامپ

انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا با شکست جمهوری‌خواهان و بازگشت دموکرات‌ها به اکثریت هر دو مجلس، به صحنه‌ای برای نمایش نارضایتی رأی‌دهندگان آمریکایی از عملکرد دولت دونالد ترامپ تبدیل شد؛ شکستی که تنها به رقابت میان دو حزب محدود نمی‌شود و می‌توان آن را نشانه‌ای از طرد بخشی از سیاست‌های داخلی و خارجی کاخ سفید از سوی افکار عمومی آمریکا دانست. در این میان، جنگ با ایران و هزینه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی آن و در ادامه فشارهای معیشتی و افزایش هزینه‌های زندگی، به یکی از اصلی‌ترین عوامل مؤثر در تغییر فضای انتخاباتی آمریکا تبدیل شده است.

دولت ترامپ طی ماه‌های گذشته تلاش کرده بود با تشدید فشارهای اقتصادی، محدود کردن مسیرهای تجاری و ارزی و اعمال سیاست طرد اقتصادی، ایران را در تنگنای بیشتری قرار دهد. مقام‌های آمریکایی حتی در مقاطعی از فروپاشی قریب‌الوقوع اقتصاد ایران سخن گفتند و برای تحقق این هدف ضرب‌الاجل تعیین کردند؛ اما تحولات اخیر نشان داد که فشار اقتصادی به‌تنهایی نتوانسته است اهداف اعلام‌شده واشنگتن را محقق کند. در سوی دیگر، سیاست‌های پرهزینه دولت ترامپ در عرصه خارجی، به‌ویژه جنگ علیه ایران، اکنون خود به یکی از موضوعات مورد انتقاد رأی‌دهندگان آمریکایی تبدیل شده است.

یادداشت

معادله واشنگتن و آینده اقتصاد ایران

روح‌الله کهن‌هوش‌نژاد
استادیار دانشکده مطالعات جهان
دانشگاه تهران

پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای و کسب اکثریت در هر دو مجلس نمایندگان و سنا، شکستی سیاسی برای دونالد ترامپ محسوب می‌شود و می‌تواند در دو سال پایانی ریاست‌جمهوری او، فضای تصمیم‌گیری در واشنگتن را تغییر دهد. دموکرات‌ها اکنون امکان بیشتری برای نظارت بر عملکرد دولت و محدودکردن برنامه‌های قانون‌گذاری آن دارند. بااین‌حال، ترامپ همچنان رئیس‌جمهور است و اختیارات مهمی در حوزه سیاست خارجی، عملیات نظامی و برخی تصمیمات اقتصادی و تجاری در اختیار دارد. بنابراین، پیروزی دموکرات‌ها به معنای تغییر فوری سیاست آمریکا در قبال ایران نیست.

تأثیر انتخابات آمریکا بر اقتصاد ایران

مهم‌ترین کانال اثرگذاری انتخابات آمریکا بر اقتصاد ایران، سیاست تحریم‌ها و میزان سخت‌گیری در اجرای آنهاست. تحریم‌های نفتی، محدودیت‌های بانکی، فشار بر شرکت‌های حمل‌ونقل و بیمه و محدودسازی دسترسی ایران به منابع ارزی، مستقیماً بر درآمدهای ارزی کشور اثر می‌گذارند.

پیروزی دموکرات‌ها ممکن است نظارت بر سیاست‌های دولت ترامپ را افزایش دهد، اما الزاماً به کاهش فشار تحریمی منجر نمی‌شود. حتی در میان دموکرات‌ها نیز درباره برنامه هسته‌ای ایران و سیاست منطقه‌ای تهران دیدگاه‌های سخت‌گیرانه‌ای وجود دارد. ازاین‌رو، باید میان تغییر در توازن سیاسی کنگره و تغییر واقعی در سیاست تحریم‌ها تمایز قائل شد.

مهم‌ترین متغیر جدید در ارزیابی اقتصاد ایران، احتمال تداوم جنگ و بازگشت عملیات نظامی گسترده است. گزارش‌های روزهای اخیر از حملات محدود آمریکا به اهدافی در جزیره قشم، افزایش تحرکات نظامی و تداوم اختلافات در مذاکرات حکایت دارد. همچنین گزارش‌هایی درباره هشدار آمریکا به برخی کشورهای منطقه برای آمادگی در برابر احتمال حملات مجدد پس از انتخابات منتشر شده است؛ هرچند هنوز تصمیم قطعی برای آغاز عملیات گسترده اعلام نشده است.

در این شرایط، سه سناریو قابل تصور است:

سناریوی نخست؛ مهار تنش و توافق: میانجیگری کشورهای منطقه، به‌ویژه قطر، به توافقی برای توقف درگیری‌ها، بازگشایی مسیرهای تجاری و آغاز مذاکرات جدی‌تر منجر شود. در این وضعیت، کاهش ریسک سیاسی می‌تواند به بهبود انتظارات اقتصادی ایران، تعدیل تقاضای احتیاطی ارز و کاهش هزینه تجارت خارجی کمک کند.

سناریوی دوم؛ تداوم جنگ محدود و فرسایشی: حملات پراکنده، درگیری‌های دریایی، عملیات پهپادی و موشکی و فشارهای متقابل بدون بازگشت به جنگ تمام‌عیار ادامه یابد. این وضعیت می‌تواند اقتصاد ایران را با نااطمینانی مزمن، افزایش هزینه‌های دفاعی و تجاری، کاهش تمایل سرمایه‌گذاران و فشار بر منابع مالی دولت مواجه کند.

سناریوی سوم؛ ازسرگیری جنگ گسترده: حملات وسیع‌تر آمریکا و اسرائیل به زیرساخت‌های نظامی، انرژی و اهداف راهبردی ایران از سر گرفته شود و پاسخ‌های متقابل نیز دامنه جغرافیایی درگیری را گسترش دهد. در این حالت، علاوه بر خسارات مستقیم اقتصادی و زیرساختی، احتمال اختلال در صادرات نفت، تجارت دریایی، حمل‌ونقل و دسترسی به منابع ارزی افزایش خواهد یافت.

نکته مهم آن است که شکست انتخاباتی جمهوری‌خواهان می‌تواند هزینه سیاسی ادامه جنگ برای دولت ترامپ را افزایش دهد؛ به‌خصوص اگر جنگ به افزایش قیمت سوخت، فشار بر بودجه آمریکا و نارضایتی افکار عمومی منجر شود. اما این موضوع به‌تنهایی مانع تصمیم نظامی رئیس‌جمهور نیست. حتی احتمال دارد دولت برای نمایش قدرت یا دستیابی به امتیاز در مذاکرات، در کوتاه‌مدت سیاست فشار نظامی را ادامه دهد. از سوی دیگر، محدودیت‌های سیاسی داخلی می‌تواند انگیزه دولت برای یافتن راه خروج دیپلماتیک از جنگ را تقویت کند.

ادامه یادداشت را در لینک بخوانید

حزب جمهوری‌خواه در انتخابات آمریکا شکست خورد

طرد ترامپ

پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا و کسب اکثریت در هر دو مجلس سنا و نمایندگان، بازتاب گسترده‌ای در میان مقامات سیاسی کشورهای مختلف داشته است. این تحول علاوه بر تأثیر بر معادلات سیاسی داخلی آمریکا، توجه دولت‌ها و جریان‌های سیاسی جهان را به پیامدهای احتمالی آن بر سیاست خارجی واشنگتن، جنگ علیه ایران، جنگ اوکراین و سایر مناسبات آمریکا با متحدانش جلب کرده است.

در ایران، رهبر معظم انقلاب، رئیس مجلس شورای اسلامی، رئیس قوه قضائیه و رئیس کل بانک مرکزی به نتایج انتخابات واکنش نشان دادند. در آمریکا نیز باراک اوباما و دونالد ترامپ از منظرهای متفاوتی به این نتایج پرداختند و در اروپا، آسیا، آفریقا و سرزمین‌های اشغالی نیز مقام‌های سیاسی درباره پیامدهای این تحول اظهارنظر کردند.

واکنش مقامات ایرانی؛ تأکید بر تداوم رویکرد آمریکا در قبال ایران

رهبر انقلاب: تغییرات حزبی در آمریکا به معنای تغییر رفتار این کشور نیست

رهبر معظم انقلاب در پیامی فرمودند: اگر هنوز کسانی هستند که اندک امیدی به تغییر رفتار یا جابه‌جایی‌های حزبی و جناحی در نظام سلطه دارند و یا تصور می‌کنند با امتیازدادن به آمریکا می‌توانند او را از دشمنی با ملت ایران منصرف کنند، سخت در اشتباه‌اند.

اژه‌ای: ترامپ هم در جنگ شکست خورد و هم در سیاست

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضائیه، نیز نتایج انتخابات آمریکا را در کنار تحولات جنگ اخیر مورد توجه قرار داد و عملکرد دونالد ترامپ را در هر دو عرصه نظامی و سیاسی با شکست همراه دانست.

اژه‌ای با اشاره به اینکه شکست‌های بیشتری می‌توان بر ترامپ تحمیل کرد، نتایج انتخابات را بخشی از تحولات سیاسی اخیر آمریکا ارزیابی کرد. وی همچنین به مناسبت ۱۳ آبان، این روز را یادآور شکست‌های آمریکا دانست و یاد شهدای دانش‌آموز و دانشجو، به‌ویژه دانش‌آموزان شهید میناب، را گرامی داشت.

قالیباف: مردم آمریکا به جنگ نه گفتند

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، نیز نتایج انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا را نشانه مخالفت مردم این کشور با جنگ ارزیابی کرد. از نگاه رئیس مجلس، رأی منفی مردم آمریکا به سیاست‌های جنگ‌طلبانه می‌تواند هم ناشی از آگاهی و هم متأثر از فشار هزینه‌های زندگی و پیامدهای اقتصادی درگیری‌ها باشد.

قالیباف با تأکید بر اینکه ایران نیز این پیام را تأیید می‌کند، نسبت به ادامه سیاست‌های دولت آمریکا در راستای تأمین منافع باج‌گیران بین‌المللی هشدار داد و اعلام کرد که چنین رویکردی با پاسخ ایران مواجه خواهد شد.

همتی: تلاش برای طرد اقتصادی ایران به طرد سیاسی جمهوری‌خواهان منجر شد

عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی، نیز با اشاره به نتایج انتخابات آمریکا، میان تلاش‌های دولت این کشور برای اعمال فشار بر ایران و تحولات سیاسی اخیر در واشنگتن ارتباط برقرار کرد. همتی با اشاره به تلاش برای طرد اقتصادی ایران و ادعای فروپاشی اقتصاد کشور در ۱۴ روز، نتیجه انتخابات میان دوره‌ای آمریکا را به‌عنوان طرد سیاسی جمهوری‌خواهان از عرصه قانونگذاری آمریکا توصیف کرد.

واکنش مقام‌های آمریکایی؛ از پیام اوباما تا پذیرش تأثیر جنگ از سوی ترامپ

اوباما: مردم آمریکا خواهان تغییر در رویکرد سیاسی هستند

باراک اوباما، رئیس‌جمهور پیشین آمریکا، پیروزی دموکرات‌ها را نشانه‌ای از مطالبه تغییر در فضای سیاسی این کشور دانست. او معتقد است رأی‌دهندگان آمریکایی خواهان سیاستی هستند که به جای تشدید اختلافات، جامعه را به یکدیگر نزدیک کند و رهبرانی که بتوانند برای مشکلات و چالش‌های روزمره مردم راهکارهای عملی ارائه دهند.

رئیس‌جمهور پیشین آمریکا با توجه به باقی‌ماندن دو سال از دوره دولت کنونی، بر ضرورت تلاش برای اصلاح سیاست‌ها، جلوگیری از آسیب‌های بیشتر و فراهم‌کردن زمینه تحولات آینده تأکید کرد. موضع اوباما نشان می‌دهد که دموکرات‌ها علاوه بر پیروزی انتخاباتی، این نتیجه را فرصتی برای تقویت نقش خود در معادلات سیاسی داخلی آمریکا می‌دانند.

ترامپ: جنگ ایران در نتیجه انتخابات بی‌تأثیر نبود

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، نیز در واکنش به نتایج انتخابات به تأثیر جنگ ایران بر عملکرد انتخاباتی جمهوری‌خواهان اذعان کرد. او پذیرفت که جنگ و پیامدهای اقتصادی آن، از جمله افزایش قیمت سوخت، در شکل‌گیری فضای انتخاباتی و تصمیم رأی‌دهندگان آمریکایی نقش داشته است.

ترامپ با وجود پذیرش تأثیر این عوامل بر نتایج انتخابات، همچنان از تصمیم خود برای آغاز جنگ دفاع کرد و اعلام کرد که از این اقدام پشیمان نیست. به این ترتیب، رئیس‌جمهور آمریکا از یک سو اثرات اقتصادی و سیاسی جنگ بر موقعیت حزب جمهوری‌خواه را پذیرفت و از سوی دیگر حاضر به عقب‌نشینی از موضع خود درباره تصمیم به آغاز درگیری نشد.

اروپا؛ امید به تغییر سیاست‌های واشنگتن و تأکید بر استقلال راهبردی

سانچز: پیروزی دموکرات‌ها پیام مخالفت با سیاست‌های ترامپ است

پدرو سانچز، نخست‌وزیر اسپانیا، نتایج انتخابات آمریکا را فراتر از یک رقابت حزبی و نشانه مخالفت بخشی از جامعه آمریکا با سیاست‌های دولت این کشور ارزیابی کرد. وی معتقد است رأی‌دهندگان آمریکایی در برابر سیاست‌هایی که به فقیرترشدن مردم، گسترش نفرت، تبعیض جنسیتی، انکار تغییرات اقلیمی و حفظ امتیازات نخبگان منجر می‌شوند، موضع گرفته‌اند.

سانچز با اشاره به تحولات سیاسی برزیل و آمریکا، این نتایج را بخشی از روندی دانست که می‌تواند در کشورهای دیگر نیز تکرار شود و ابراز امیدواری کرد چنین تغییری در آینده نزدیک در اسپانیا نیز اتفاق بیفتد.

نخست‌وزیر نروژ: رأی‌دهندگان آمریکایی به دنبال تغییر مسیر هستند

یوناس گار استوره، نخست‌وزیر نروژ، نیز انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا را یک سیگنال سیاسی قدرتمند درباره تغییر رویکرد رأی‌دهندگان این کشور دانست.

وی با اشاره به ظهور جریان‌هایی در سیاست آمریکا که در موضوعاتی مانند اقلیم، محیط زیست، سیاست خارجی و کمک‌های توسعه‌ای به مواضع نروژ و کشورهای اروپایی نزدیک‌تر هستند، نتایج انتخابات را از منظر تحولات احتمالی در سیاست‌گذاری واشنگتن قابل توجه ارزیابی کرد.

پارلمان اروپا: نتایج انتخابات می‌تواند به حمایت بیشتر از اوکراین منجر شود

کریستل شالدموزه، نایب‌رئیس پارلمان اروپا، نیز با نگاهی محتاطانه به نتایج انتخابات آمریکا واکنش نشان داد. وی معتقد است تغییر موازنه سیاسی در کنگره می‌تواند زمینه افزایش حمایت واشنگتن از اوکراین، تقویت گذار سبز و بهبود روابط آمریکا با سایر نقاط جهان را فراهم کند.

با این حال، شالدموزه تأکید کرد که اتحادیه اروپا نباید برنامه‌های خود برای تقویت استقلال و توانمندی‌های داخلی را به تحولات سیاسی آمریکا وابسته کند و باید مسیر افزایش قدرت و اتکای راهبردی به ظرفیت‌های خود را ادامه دهد.

وزیر اقتصاد فرانسه: موقعیت داخلی ترامپ تضعیف می‌شود

رولان لوسکور، وزیر اقتصاد فرانسه، نیز دستاورد دموکرات‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای را قابل توجه و غیرقابل انکار توصیف کرد.

از نگاه وی، تغییر ترکیب سیاسی کنگره موجب خواهد شد دونالد ترامپ در عرصه سیاست داخلی با موقعیت ضعیف‌تری مواجه شود.

وزیر دفاع آلمان: پیروزی دموکرات‌ها تاریخی است؛ همکاری با واشنگتن ادامه دارد

بوریس پیستوریوس، وزیر دفاع آلمان، ضمن تبریک به دموکرات‌ها، پیروزی این حزب در انتخابات میان‌دوره‌ای را تاریخی توصیف کرد. وی در عین حال تأکید کرد که نتیجه انتخابات تغییری در تعهد برلین به همکاری با دولت آمریکا ایجاد نخواهد کرد.

موضع وزیر دفاع آلمان نشان می‌دهد برلین در مواجهه با تغییر موازنه سیاسی در کنگره، همچنان بر حفظ روابط خود با دولت مستقر در واشنگتن تأکید دارد.

پیستوریوس همچنین اعلام کرد آلمان ارتباط با هر دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه را ادامه خواهد داد؛ رویکردی که امکان پیگیری مناسبات دوجانبه را فارغ از تغییرات حزبی در آمریکا فراهم می‌کند.

اسرائیل؛ مخالفان نتانیاهو از نتایج انتخابات آمریکا چه برداشتی دارند؟

گولان: نتایج انتخابات نشان‌دهنده کاهش جایگاه نتانیاهو در هر دو حزب آمریکاست

در سرزمین‌های اشغالی نیز نتایج انتخابات آمریکا به موضوعی برای انتقاد از بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، تبدیل شد. یائیر گولان، رهبر مخالفان، با اشاره به پیروزی دموکرات‌ها در هر دو مجلس کنگره، این نتیجه را نشانه‌ای از جایگاه نامطلوب نتانیاهو در میان جریان‌های سیاسی آمریکا دانست.

از نگاه گولان، نتایج انتخابات نشان می‌دهد نتانیاهو نه‌تنها در میان دموکرات‌ها، بلکه در میان جمهوری‌خواهان نیز با سطحی از مخالفت و نارضایتی مواجه است.این اظهارنظر در شرایطی مطرح شده که روابط دولت نتانیاهو با جریان‌های سیاسی آمریکا و میزان حمایت آنها از سیاست‌های این رژیم، از موضوعات مورد توجه مخالفان دولت اسرائیل است.

لاپید: نتیجه انتخابات امکان تشکیل دولت وحدت به رهبری نتانیاهو را از بین برد

یائیر لاپید، دیگر رهبر مخالفان دولت اسرائیل، نیز نتایج انتخابات ایالات متحده آمریکا را در معادلات سیاسی داخلی این رژیم مؤثر دانست. وی معتقد است تغییر موازنه قدرت در واشنگتن، امکان تشکیل دولت وحدت به رهبری نتانیاهو را از بین برده است.

اظهارات این رهبر مخالفان دولت اسرائیل نشان‌دهنده تلاش مخالفان نخست‌وزیر اسرائیل برای پیوند دادن تحولات سیاسی آمریکا با وضعیت داخلی این رژیم است؛ به‌ویژه آنکه نتیجه انتخابات کنگره می‌تواند در ارزیابی مناسبات سیاسی اسرائیل با دو حزب اصلی ایالات متحده آمریکا مورد توجه قرار گیرد.

آسیا و آفریقا؛ تأکید بر تداوم روابط با آمریکا

چین: انتخابات آمریکا موضوعی داخلی است

ماو نینگ، سخنگوی وزارت امور خارجه چین، انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا را موضوعی داخلی دانست و از آمادگی پکن برای تقویت ارتباطات با واشنگتن خبر داد.

وی با تأکید بر ضرورت مدیریت اختلافات و گسترش همکاری‌های دوجانبه، احترام متقابل و برابری را مبنای تعامل دو کشور معرفی کرد. موضع پکن در شرایطی مطرح شده که روابط چین و آمریکا در حوزه‌های مختلف اقتصادی، تجاری و سیاسی با اختلافات متعددی همراه است و دولت چین بر ضرورت مدیریت این اختلافات تأکید دارد.

روسیه: سیاست خارجی مسکو تابع تغییرات سیاسی آمریکا نیست

سرگئی ریابکوف، معاون وزیر امور خارجه روسیه، نیز در واکنش به نتایج انتخابات آمریکا، رویکرد رهبران حزب دموکرات در قبال روسیه را همچنان به‌شدت منفی ارزیابی کرد و خواستار انتظار برای اعلام نتایج نهایی شد.

وی با اشاره به سیاست‌های اصولی مسکو در قبال جنگ اوکراین و سایر موضوعات سیاست خارجی، تأکید کرد که این سیاست‌ها بر اساس تحولات کوتاه‌مدت سیاسی در کشورهای دیگر تغییر نخواهد کرد و روسیه مسیر خود را مطابق با دستورالعمل‌های رئیس‌جمهور این کشور ادامه می‌دهد.

ژاپن: اتحاد با آمریکا همچنان سنگ‌بنای سیاست خارجی توکیو است

مینورو کیهارا، سخنگوی دولت ژاپن، نیز با اشاره به نتایج انتخابات تأکید کرد که تغییرات سیاسی در آمریکا تأثیری بر جایگاه راهبردی روابط دو کشور نخواهد داشت.

وی اتحاد ژاپن و آمریکا را همچنان سنگ‌بنای سیاست خارجی و امنیتی توکیو دانست و با اشاره به شرایط متلاطم و نامطمئن بین‌المللی، استمرار این همکاری را برای تأمین منافع ملی ژاپن و حفظ صلح و ثبات جهانی ضروری ارزیابی کرد.

تایوان: همکاری با آمریکا در حوزه‌های مختلف ادامه می‌یابد

وزارت امور خارجه تایوان نیز در واکنش به نتایج انتخابات اعلام کرد که سیاست این کشور در قبال آمریکا بر مبنای پرهیز از جانبداری حزبی، ایجاد روابط گسترده و تعامل فعال با جریان‌های مختلف سیاسی دنبال می‌شود.

این وزارتخانه با اشاره به برخورداری روابط تایوان و آمریکا از حمایت مستمر در میان احزاب کنگره و قوه مجریه این کشور، بر ادامه و تعمیق همکاری‌های دوجانبه در حوزه‌های امنیت، تجارت، فناوری و آموزش تأکید کرد.

آفریقای جنوبی: انتخابات آمریکا آغازگر دوره‌ای جدید در روابط جهانی است

سیریل رامافوسا، رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی، نتایج انتخابات آمریکا را آغازگر دوره‌ای جدید در روابط جهانی توصیف کرد و با اشاره به پیروزی دموکرات‌ها در هر دو مجلس کنگره، تأکید کرد که مردم آمریکا نظر خود را درباره تحولات سیاسی این کشور اعلام کرده‌اند.

رامافوسا در عین حال به چالش‌های ناشی از سیاست‌های تجاری اخیر آمریکا برای کشورش اشاره کرد و گفت آفریقای جنوبی همکاری تجاری با واشنگتن را ادامه خواهد داد و در کنار آن، به دنبال توسعه بازارهای صادراتی جدید خواهد بود.

کارشناس مسائل آمریکا در گفت‌وگو با تازه‌های اقتصاد:

ترامپ از جنگ ایران ضربه خورد

گفت‌وگو

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مسائل آمریکا، با بیان اینکه جنگ ایران یکی از عوامل اصلی شکست جمهوری‌خواهان در انتخابات کنگره بوده است، گفت: پیروزی دموکرات‌ها به معنای پیروزی ایران نیست و نباید تصور کرد با تغییر اکثریت کنگره، سیاست آمریکا در قبال جمهوری اسلامی تغییر می‌کند؛ ضمن اینکه احتمال ازسرگیری جنگ همچنان وجود دارد و نمی‌توان آن را منتفی دانست.

انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا روز سه‌شنبه ۱۲ آبان ۱۴۰۵ (۳ نوامبر ۲۰۲۶) برگزار شد و دموکرات‌ها توانستند با کسب اکثریت در هر دو مجلس نمایندگان و سنا، کنترل کنگره را از جمهوری‌خواهان پس بگیرند. در این انتخابات، تمامی ۴۳۵ کرسی مجلس نمایندگان و ۳۵ کرسی از مجموع ۱۰۰ کرسی سنا به رقابت گذاشته شد.

انتخابات در حالی برگزار شد که جمهوری‌خواهان پیش از آن کنترل هر دو مجلس کنگره را در اختیار داشتند و پیروزی دموکرات‌ها به معنای محدودتر شدن فضای مانور دولت دونالد ترامپ در دو سال پایانی دوره ریاست‌جمهوری او خواهد بود. افزایش هزینه‌های زندگی، نارضایتی از عملکرد دولت و پیامدهای جنگ ایران از جمله عوامل مؤثر بر تغییر گرایش رأی‌دهندگان آمریکایی عنوان شده‌اند.

در همین رابطه، امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مسائل آمریکا و تحلیلگر سیاست خارجی در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد به بررسی پیامدهای این انتخابات، میزان تأثیر جنگ ایران بر شکست جمهوری‌خواهان، احتمال ازسرگیری درگیری نظامی و شرایط پیش روی دولت ترامپ پرداخت.

مشروح این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

آیا پیروزی دموکرات‌ها در انتخابات کنگره آمریکا را می‌توان به عنوان یک دستاورد و پیروزی برای جمهوری اسلامی ایران تلقی کرد؟

من با این گزاره که نتیجه انتخابات کنگره آمریکا را یک دستاورد برای جمهوری اسلامی ایران بدانیم، چندان موافق نیستم. البته نمی‌توان انکار کرد که جنگ ایران در شکست حزب جمهوری‌خواه تأثیرگذار بوده و یکی از دلایل ناکامی این حزب در انتخابات اخیر محسوب می‌شود. اینکه دونالد ترامپ و حزب جمهوری‌خواه با شکست مواجه شده‌اند و مشخص شده است که بخش قابل توجهی از مردم آمریکا از جنگ با ایران رضایت ندارند، اتفاق مثبتی از این منظر است؛ اما این موضوع لزوماً به معنای دستاوردی برای ایران نیست.

نباید تصور کنیم که با پیروزی دموکرات‌ها، دوستان ایران وارد کنگره شده‌اند و مخالفان جمهوری اسلامی از صحنه خارج شده‌اند. از نظر ماهیتی، تفاوت بنیادینی میان دو حزب دموکرات و جمهوری‌خواه در رویکردشان نسبت به ایران وجود ندارد و نمی‌توان انتظار داشت که صرفاً با تغییر اکثریت کنگره، سیاست آمریکا در قبال جمهوری اسلامی به‌طور اساسی تغییر کند. به اعتقاد من، دستاوردهای واقعی را باید در حوزه‌های نظامی و اقتصادی و در بهبود شرایط زندگی مردم کشور خودمان جست‌وجو کنیم، نه اینکه پیروزی یک حزب در انتخابات آمریکا را به‌عنوان دستاوردی برای ایران معرفی کنیم.

از این منظر، نباید تغییر ترکیب کنگره آمریکا را به معنای تغییر ماهیت سیاست خارجی این کشور تلقی کرد. ساختار سیاست‌گذاری آمریکا در قبال ایران صرفاً به ترکیب حزبی کنگره وابسته نیست و مجموعه‌ای از نهادها و بازیگران سیاسی و امنیتی در شکل‌گیری این سیاست نقش دارند. بنابراین، حتی اگر دموکرات‌ها بتوانند در کنگره برتری پیدا کنند، این موضوع به‌تنهایی تضمین‌کننده تغییر رویکرد واشنگتن در قبال تهران نخواهد بود. ممکن است در برخی موضوعات اختلافاتی میان دولت و کنگره ایجاد شود، اما این اختلافات لزوماً به معنای نزدیک شدن سیاست آمریکا به مواضع ایران نیست.

با توجه به شکست جمهوری‌خواهان در انتخابات کنگره، آیا احتمال وقوع مجدد جنگ میان ایران و آمریکا به صفر رسیده است یا همچنان باید احتمال درگیری نظامی را جدی دانست؟

احتمال جنگ همواره وجود دارد و نتیجه انتخابات اخیر به معنای از بین رفتن این احتمال نیست. باید توجه داشت که انتخابات برگزارشده مربوط به قوه مقننه آمریکا بوده، نه قوه مجریه. رئیس‌جمهور آمریکا همچنان فرمانده کل نیروهای مسلح است و از اختیارات قابل توجهی در حوزه نظامی برخوردار است.

اگرچه براساس قانون اساسی آمریکا، اختیارات اعلام جنگ در اختیار کنگره قرار دارد، اما قوه مجریه به دلایل مختلف توانسته است بخش قابل توجهی از اختیارات مربوط به تصمیم‌گیری‌های نظامی را در اختیار خود نگه دارد. نکته دیگر اینکه کنگره جدید حدود دو ماه دیگر فعالیت خود را آغاز می‌کند و در این فاصله، کنگره همچنان تحت کنترل جمهوری‌خواهان خواهد بود.

بنابراین، ترامپ در این مدت با محدودیت‌های ناشی از تغییر اکثریت کنگره مواجه نیست و نمی‌توان گفت که نتیجه انتخابات بلافاصله اختیارات او را در حوزه نظامی محدود کرده است. از طرف دیگر، اکنون که انتخابات به پایان رسیده و نتیجه آن مشخص شده، دغدغه رأی‌دهندگان و تأثیر تصمیمات دولت بر نتیجه انتخابات میان‌دوره‌ای نیز از موضوعیت افتاده است. بنابراین، نمی‌توان احتمال اقدام نظامی را منتفی دانست. البته این انتخابات نشان داد که مردم آمریکا از عملکرد دولت ترامپ رضایت ندارند و او در این زمینه هزینه سیاسی سنگینی پرداخت کرده است. ترامپ در دو سال آینده باید به‌گونه‌ای عمل کند که جمهوری‌خواهان در انتخابات بعدی ریاست‌جمهوری و کنگره با شکست دیگری مواجه نشوند. به همین دلیل، احتمالاً در تصمیم‌گیری‌های خود با احتیاط بیشتری عمل خواهد کرد.

در مجموع، هم احتمال وقوع مجدد جنگ وجود دارد و هم ممکن است هرگونه اقدام نظامی با تأخیر انجام شود. من پایان قطعی جنگ را در شرایط فعلی چندان قابل تصور نمی‌دانم، اما ممکن است در صورت تصمیم به اقدام نظامی، زمان اجرای آن به تعویق بیفتد.

برخی نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از رأی‌دهندگان آمریکایی به دلیل جنگ ایران به دموکرات‌ها رأی داده‌اند. حتی ترامپ نیز به افزایش قیمت بنزین و گازوئیل در نتیجه جنگ اشاره کرده است. جنگ ایران تا چه اندازه در پیروزی دموکرات‌ها نقش داشت؟

جنگ ایران یکی از عمده‌ترین دلایل شکست جمهوری‌خواهان بود، اما نباید تمام ماجرا را به این موضوع محدود کنیم یا در تأثیر آن بزرگ‌نمایی داشته باشیم.

نارضایتی مردم آمریکا از عملکرد دولت ترامپ دلایل مختلفی داشت. جنگ ایران و هزینه‌های ناشی از آن یکی از مهم‌ترین این عوامل بود، اما موضوعاتی مانند جنگ تعرفه‌ای و افزایش قیمت کالاهای وارداتی نیز بر شرایط اقتصادی و معیشت مردم آمریکا تأثیر گذاشت.

همچنین اختلافات دولت ترامپ با کشورهایی مانند کانادا و پیامدهای اقتصادی و شغلی این اختلافات، در شکل‌گیری نارضایتی عمومی مؤثر بود. مسائلی مانند فساد در دولت، فساد سیاسی، نفوذ و سلطه ابرثروتمندان بر ساختار سیاسی آمریکا و حتی نگرانی‌های مرتبط با فناوری‌های جدید و هوش مصنوعی نیز در فضای انتخاباتی تأثیر داشتند.

از سوی دیگر، ناتوانی ترامپ در پایان دادن به جنگ اوکراین و تصمیماتی مانند واردات سوخت از روسیه نیز برای بخشی از جامعه آمریکا قابل قبول نبود؛ به‌ویژه با توجه به فضای ضدروسی حاکم بر بخش‌هایی از افکار عمومی این کشور. بنابراین، جنگ ایران بدون تردید موضوع مهمی در انتخابات اخیر بود و یکی از عوامل اصلی شکست جمهوری‌خواهان به شمار می‌رود، اما نارضایتی رأی‌دهندگان آمریکایی از عملکرد دولت ترامپ مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی، سیاسی و بین‌المللی را در بر می‌گرفت. نباید همه این عوامل را صرفاً حول محور ایران تحلیل کنیم.

البته پس از آغاز به کار کنگره جدید، شرایط سیاسی برای دولت ترامپ متفاوت خواهد شد. زمانی که اکثریت مجلس نمایندگان و سنا در اختیار حزب مخالف رئیس‌جمهور قرار بگیرد، امکان نظارت و اعمال فشار سیاسی بر دولت افزایش پیدا می‌کند. چنین شرایطی می‌تواند هزینه تصمیمات دولت را در داخل آمریکا بالا ببرد و زمینه بروز اختلافات بیشتری میان کاخ سفید و کنگره را فراهم کند.

با این حال، نباید تصور کرد که دموکرات‌ها صرفاً به دلیل مخالفت با ترامپ، در همه موضوعات سیاست خارجی با او اختلاف نظر خواهند داشت. ممکن است در موضوع ایران نیز بخشی از مواضع دو حزب به یکدیگر نزدیک باشد. بنابراین، اثرگذاری کنگره جدید بر تصمیمات نظامی ترامپ به نوع تصمیم، شرایط سیاسی و میزان مخالفت نمایندگان با آن بستگی خواهد داشت.

با توجه به تغییر ترکیب کنگره و پیروزی دموکرات‌ها، جمهوری اسلامی ایران در عرصه‌های سیاسی، نظامی و اقتصادی چه رویکردی باید در قبال آمریکا در پیش بگیرد؟ آیا این تحول می‌تواند فرصت جدیدی برای ایران ایجاد کند؟

در این زمینه نمی‌توانم توصیه مشخصی درباره اینکه ایران باید چه اقدامی انجام دهد، ارائه کنم؛ زیرا برای چنین اظهارنظری باید اطلاعات کافی درباره وضعیت فعلی کشور داشته باشم.باید شرایط اقتصادی، نظامی و اجتماعی ایران، میزان انسجام ملی، تهدیدهای موجود و ظرفیت‌های کشور به‌دقت بررسی شود. بدون اطلاع از این متغیرها نمی‌توان با اطمینان توصیه کرد که کشور باید چه سیاستی را در پیش بگیرد.

آنچه می‌توانم انجام دهم، ترسیم شرایط سیاسی آمریکا و توضیح پیامدهای انتخابات اخیر برای ساختار قدرت در این کشور است. تصمیم‌گیری درباره نحوه مواجهه با این شرایط بر عهده مسئولان کشور است و باید براساس ارزیابی دقیق وضعیت داخلی و خارجی انجام شود. در واقع، رأی‌دهندگان آمریکایی بیش از هر چیز عملکرد دولت مستقر را ارزیابی می‌کنند. وقتی مردم احساس کنند سیاست‌های دولت موجب افزایش هزینه‌های زندگی، کاهش قدرت خرید یا تشدید ناامنی اقتصادی شده است، این نارضایتی می‌تواند در انتخابات میان‌دوره‌ای خود را نشان دهد.

جنگ ایران نیز از این جهت اهمیت داشت که پیامدهای آن به مسائل اقتصادی و معیشتی مردم آمریکا گره خورد. افزایش هزینه انرژی و نگرانی از تداوم درگیری‌ها می‌تواند حمایت عمومی از سیاست‌های دولت را کاهش دهد. با این حال، نمی‌توان سهم دقیق هر یک از این عوامل را بدون بررسی داده‌های انتخاباتی و نظرسنجی‌ها مشخص کرد.

بازار سرمایه

انتخابات آمریکا و چشم‌انداز مثبت بورس ایران

فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه، در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد، با اشاره به تأثیر انتخابات آمریکا بر بازار سرمایه ایران اظهار کرد: در شرایط فعلی، دموکرات‌های مخالف ترامپ در مجلس کنگره و سنا قدرت بیشتری به دست آورده‌اند، اما این موضوع به معنای سلب اختیارات رئیس‌جمهور آمریکا در حوزه سیاست خارجی، سیاست داخلی و اداره امور کشور نیست.

وی افزود: رئیس‌جمهور آمریکا همچنان می‌تواند از اختیارات اجرایی خود استفاده کند و بسیاری از فرمان‌های اجرایی نیز ارتباط مستقیمی با تأیید سنا و کنگره ندارند. با این حال، این اختیارات نامحدود نیستند و استفاده مستمر از آن‌ها به‌نوعی هزینه سیاسی و اجرایی برای رئیس‌جمهور به همراه دارد. به همین دلیل، می‌توان انتظار داشت که در ادامه شاهد کاهش تدریجی تنش‌ها باشیم

این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به تحولات سیاسی همزمان در آمریکا و رژیم صهیونیستی تصریح کرد: همزمانی تحولات انتخاباتی آمریکا با شکست حزب نتانیاهو در انتخابات اسرائیل و تغییر موازنه سیاسی در آمریکا، این چشم‌انداز را تقویت می‌کند که در دوره پیش رو به سمت کاهش تنش‌های ژئوپلیتیک حرکت کنیم. حتی روابط نزدیک و تنگاتنگی که پیش‌تر میان آمریکا و اسرائیل وجود داشت، ممکن است تحت تأثیر این تحولات با تغییراتی مواجه شود.

آقابزرگی ادامه داد: البته نباید تصور کرد که با تغییر دولت یا ترکیب کنگره آمریکا، سیاست‌های کلان این کشور در حوزه اقتصاد و سیاست خارجی به‌طور کامل تغییر می‌کند. سیاست‌های سلطه‌طلبانه و زیاده‌خواهانه آمریکا که طی دهه‌های گذشته، به‌ویژه در کشورهای حوزه خلیج فارس، خاورمیانه و در قبال ایران دنبال شده، همچنان ادامه خواهد داشت؛ هرچند ممکن است شکل و شیوه اجرای این سیاست‌ها تغییر کند.

وی با تأکید بر اینکه مشکلات اقتصادی ایران را نمی‌توان صرفاً به تحولات خارجی نسبت داد، گفت: از نظر من، بیش از ۵۰ درصد مشکلات اقتصادی کشور ناشی از سوءمدیریت‌های داخلی است. این موضوع صرفاً نظر شخصی من نیست و بسیاری از مسئولان و مدیرانی که هم‌اکنون در بدنه دولت و نظام حضور دارند نیز به سهم قابل‌توجه مسائل مدیریتی داخلی در ایجاد مشکلات اقتصادی اذعان کرده‌اند.

این کارشناس بازار سرمایه خاطرنشان کرد: بنابراین، نباید انتظار داشت که صرفاً با تغییرات سیاسی در آمریکا، تمام مشکلات اقتصادی ایران برطرف شود. با این حال، کاهش تنش‌های خارجی و بهبود چشم‌انداز سیاسی می‌تواند بخش قابل‌توجهی از احتیاط و نگرانی سرمایه‌گذاران را کاهش دهد؛ موضوعی که از منظر بازار سرمایه اتفاق مثبتی ارزیابی می‌شود.

رشد بورس ادامه دارد، اما با شیب ملایم‌تر

آقابزرگی در ادامه با اشاره به وضعیت فعلی بازار سرمایه اظهار کرد: ارزیابی من از چشم‌انداز بازار مثبت است، اما این به معنای آن نیست که بورس پس از تحولات سیاسی اخیر، بلافاصله وارد یک روند صعودی پرشتاب شود. مسیر آینده بازار به مجموعه‌ای از متغیرها و پارامترهای اقتصادی و معاملاتی بستگی دارد.

وی افزود: بازار سرمایه از هفته پایانی اردیبهشت‌ماه وارد روند معاملاتی شد و طی حدود پنج ماه، بازدهی بیش از ۱۱۰ درصدی را تجربه کرد. چنین بازدهی قابل‌توجهی طبیعتاً بر انتظارات سرمایه‌گذاران و تعادل میان عرضه و تقاضا در ادامه مسیر تأثیر می‌گذارد.

این کارشناس بازار سرمایه بیان کرد: نسبت قیمت به درآمد یا P/E شرکت‌ها نیز از ابتدای معاملات سال ۱۴۰۵ تاکنون روند افزایشی داشته و از محدوده حدود ۶ مرتبه به بیش از ۹ مرتبه رسیده است. این افزایش نشان می‌دهد که بخشی از انتظارات مثبت و رشد قیمت‌ها پیش‌تر در بازار منعکس شده است.

آقابزرگی تأکید کرد: مجموعه این عوامل نشان می‌دهد که برآیند تعادل عرضه و تقاضا در بازار سرمایه می‌تواند همچنان به سمت مثبت حرکت کند، اما شیب صعود بازار به هیچ عنوان قابل مقایسه با رشد پنج تا شش ماه ابتدایی سال نخواهد بود. بنابراین، باید میان مثبت بودن چشم‌انداز بازار و انتظار رشد پرشتاب آن تفاوت قائل شد.

وی در جمع‌بندی ارزیابی خود از تأثیر انتخابات آمریکا بر بازار سرمایه گفت: در مجموع، نتیجه انتخابات و تحولات سیاسی اخیر را باید اتفاقی مثبت برای چشم‌انداز بازار سرمایه ایران ارزیابی کرد. انتظار می‌رود تنش‌ها تا حدود زیادی فروکش کند و حتی اگر در مقطعی تهدیدهایی درباره انجام حملات نظامی سنگین مطرح شود، روند کلی تحولات به سمت کاهش تنش و تقویت دیپلماسی حرکت کند.

این کارشناس بازار سرمایه خاطرنشان کرد: در چنین شرایطی، سرمایه‌گذاران با اطمینان خاطر بیشتری به معاملات بازار سرمایه نگاه خواهند کرد و بخشی از احتیاطی که پیش‌تر در تصمیم‌های سرمایه‌گذاری وجود داشت، کاهش می‌یابد.

واکنش بازارهای مالی ایران به نتایج انتخابات آمریکا

بازار

بازارهای مالی ایران در نخستین روز کاری پس از اعلام نتایج اولیه انتخابات میان دوره‌ای آمریکا، واکنش‌های متفاوت و قابل‌توجهی نشان دادند. پیروزی دموکرات‌ها در کسب اکثریت هر دو مجلس نمایندگان و سنای آمریکا که به معنای تغییر موازنه قدرت در کنگره و محدودیت احتمالی برای سیاست‌های دولت دونالد ترامپ تعبیر می‌شود، تأثیرات خود را بر دارایی‌های داخلی برجای گذاشت، هرچند عوامل داخلی و تنش‌های منطقه‌ای همچنان نقش پررنگی در تعیین مسیر بازارها ایفا می‌کنند.

عقب نشینی دلار در بازار آزاد

مهم‌ترین و سریع‌ترین واکنش در بازار ارز مشاهده شد، دلار آزاد که در روزهای پیش از انتخابات رشد قیمتی داشت امروز با کاهش حدود ۴ هزار تومانی به کانال‌های پایین‌تر عقب نشست.

این افت قیمت که از سوی برخی معامله‌گران به کاهش نسبی نااطمینانی سیاسی و تضعیف دلار جهانی نسبت داده می‌شود، پس از هفته‌ها روند صعودی یا نوسانی، فضای نسبتاً آرام‌تری در بازار ارز ایجاد کرد.

تحلیلگران بازار ارز معتقدند که پیروزی دموکرات‌ها و احتمال افزایش نظارت‌های کنگره بر سیاست‌های تهاجمی‌تر دولت آمریکا، انتظارات تورمی کوتاه‌مدت را تا حدی تعدیل کرده است.

با این حال، بسیاری تأکید دارند که دلار ایران بیش از آنکه تابع مستقیم نتایج انتخابات آمریکا باشد، تحت تأثیر عرضه و تقاضای داخلی، سیاست‌های بانک مرکزی، وضعیت ذخایر ارزی و تحولات مرتبط با مذاکرات یا تنش‌های منطقه‌ای قرار دارد.

برخی فعالان بازار هشدار می‌دهند که پایداری این کاهش نیازمند تأیید اخبار مثبت‌تر در حوزه دیپلماسی و کنترل نقدینگی است و هرگونه خبر منفی می‌تواند بار دیگر روند را معکوس کند.

صعود شاخص کل و هم‌وزن بورس تهران

برخلاف روند نزولی بازارهای جهانی و افت معاملات آتی سهام آمریکا (شاخص اس‌اندپی ۵۰۰ حدود ۱.۲ درصد و نزدک بیش از ۲ درصد)، بورس تهران امروز مسیر متفاوتی را پیمود.

شاخص کل بورس با رشد بیش از ۸۸ هزار واحدی به سطح حدود ۷ میلیون و ۹۱۲ هزار واحد رسید، شاخص هم‌وزن نیز با افزایش حدود ۱۴ هزار واحدی همراه بود که نشان‌دهنده مشارکت نسبتاً گسترده سهام کوچک و متوسط در روند صعودی است.

این رشد در حالی رخ داد که روز قبل از اعلام نتایج نهایی انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا نیز بورس تهران روند مثبتی داشت و ورود پول حقیقی قابل‌توجهی به بازار گزارش شده بود.

برخی کارشناسان این صعود را بیشتر به عوامل داخلی از جمله انتظارات نسبت به بهبود نسبی فضای سیاسی-اقتصادی، عملکرد شرکت‌های بزرگ و جریان نقدینگی مرتبط می‌دانند تا تأثیر مستقیم انتخابات آمریکا. با این حال، کاهش ارزش دلار و تضعیف نسبی انتظارات تورمی می‌تواند در میان‌مدت به نفع بازار سهام عمل کند، به‌ویژه اگر با ثبات بیشتر در بازار ارز همراه شود.

ارزش معاملات و جریان ورود/خروج پول حقیقی در ساعات میانی معاملات نشان‌دهنده احتیاط توأم با خوش‌بینی نسبی سرمایه‌گذاران خرد بود.

تعادل میان اونس جهانی طلا و دلار داخلی

بازار طلا نیز تحت تأثیر دو نیروی متضاد قرار گرفت، کاهش نسبی دلار داخلی از یک سو و نوسانات اونس جهانی طلا از سوی دیگر.

آخرین نرخ‌های ثبت‌شده برای هر گرم طلای ۱۸ عیار در محدوده ۲۵ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان گزارش شد، همچنین سکه امامی با نوساناتی در محدوده ۲۶۰ تا ۲۶۵ میلیون تومان همراه بود. ادامه خبر را در لینک بخوانید

پس لرزه‌های پیروزی دموکرات‌های آمریکا بر بازارها

پیروزی دموکرات‌ها در هر دو مجلس کنگره، چشم‌انداز سیاست‌گذاری اقتصادی واشنگتن را وارد مرحله تازه‌ای کرده است؛ سرمایه‌گذاران از یک‌سو به کاهش قدرت مانور دولت ترامپ و احتمال محدود شدن تصمیم‌های ناگهانی امیدوارند و از سوی دیگر، نگران تشدید اختلافات سیاسی، افزایش نظارت بر فناوری و رمزارزها و دشوارتر شدن مسیر تصویب قوانین هستند.

انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا در حالی با پیروزی دموکرات‌ها در هر دو مجلس کنگره همراه شده که بازارهای مالی جهان واکنشی دوگانه به این نتیجه نشان داده‌اند. برای سرمایه‌گذاران، نتیجه انتخابات نه صرفاً جابه‌جایی کرسی‌های پارلمان، بلکه نشانه‌ای از تغییر در موازنه قدرت سیاسی و چشم‌انداز سیاست‌های اقتصادی بزرگ‌ترین اقتصاد جهان است؛ تغییری که می‌تواند بر مقررات‌گذاری، مالیات، تجارت، فناوری و در نهایت مسیر سرمایه‌گذاری در بازارهای جهانی اثر بگذارد.

در نخستین واکنش‌ها، نگرانی از افزایش اختلاف میان کاخ سفید و کنگره و شکل‌گیری بن‌بست قانون‌گذاری، بر بخشی از معاملات سایه انداخت. گزارش‌های بازار در ساعات ابتدایی پس از اعلام نتایج از افت معاملات آتی شاخص‌های اصلی وال‌استریت حکایت داشت؛ به‌طوری‌که در مقطعی معاملات آتی نزدک ۱۰۰ تا ۲.۴ درصد و معاملات آتی شاخص S&P ۵۰۰ تا ۱.۴ درصد کاهش یافت. با این حال، در ادامه و هم‌زمان با ارزیابی دقیق‌تر پیامدهای انتخابات، بازار بخشی از افت اولیه را جبران کرد و معاملات آتی شاخص‌های اصلی آمریکا به محدوده مثبت بازگشتند.

این رفت‌وبرگشت نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران هنوز در حال سنجش پیامدهای سیاسی و اقتصادی نتیجه انتخابات هستند. از یک طرف، تقسیم قدرت در واشنگتن می‌تواند مانع تصویب سریع برخی برنامه‌های دولت شود و از شدت تغییرات ناگهانی در سیاست‌گذاری بکاهد؛ از طرف دیگر، اختلاف میان قوه مجریه و کنگره ممکن است تصمیم‌گیری درباره بودجه، مالیات، تجارت و مقررات اقتصادی را دشوارتر کند.

فناوری و هوش مصنوعی؛ در کانون نگرانی‌ها

یکی از مهم‌ترین محورهای واکنش بازارها، آینده صنعت هوش مصنوعی و شرکت‌های بزرگ فناوری است. رشد سهام این شرکت‌ها در سال‌های اخیر تا حد زیادی به سرمایه‌گذاری سنگین برای توسعه زیرساخت‌های پردازشی و ساخت مراکز داده وابسته بوده است. اکنون سرمایه‌گذاران نگران‌اند که کنگره با اکثریت دموکرات‌ها، نظارت بر شرکت‌های فناوری، توسعه هوش مصنوعی و ساخت مراکز داده را افزایش دهد و در نتیجه، هزینه‌ها و زمان اجرای پروژه‌های بزرگ این صنعت بیشتر شود.

تگزاس، به‌عنوان یکی از قطب‌های رو به رشد مراکز داده در آمریکا، در کانون این نگرانی قرار دارد. برخی تحلیلگران هشدار داده‌اند که احتمال محدودیت‌های جدید برای ساخت مراکز داده در این ایالت می‌تواند بر سهام شرکت‌های تراشه‌ساز و فعالان زنجیره هوش مصنوعی فشار وارد کند. در معاملات آسیایی نیز سهام شرکت‌هایی مانند سامسونگ، اس‌کی هاینیکس و TSMC ابتدا با افت قابل‌توجه روبه‌رو شد و سپس بخشی از زیان خود را جبران کرد. سهام فناوری و رمزارزها نیز از نگرانی درباره تشدید مقررات تأثیر پذیرفتند.

این نگرانی تنها به صنعت فناوری محدود نیست. بازارها در حال ارزیابی پیامدهای تغییر ترکیب کنگره بر بخش‌های دفاعی، سلامت، بانکداری و انرژی نیز هستند. در گزارش‌های پیش از انتخابات، تحلیلگران از احتمال تقویت حمایت‌های سیاستی از انرژی پاک، مسکن و خدمات سلامت در صورت افزایش نفوذ دموکرات‌ها سخن گفته بودند؛ در مقابل، شرکت‌های فعال در حوزه هوش مصنوعی، مراکز داده و صنایع دفاعی ممکن است با نظارت و پرسشگری بیشتری از سوی قانون‌گذاران مواجه شوند. البته تحقق این سناریوها به روند قانون‌گذاری و میزان توافق یا اختلاف میان کنگره و دولت بستگی دارد.

پناهگاه امن؛ اوراق قرضه و ارزهای باثبات

در بازار اوراق قرضه، واکنش سرمایه‌گذاران به شکل افزایش تقاضا برای دارایی‌های کم‌ریسک‌تر نمایان شد. بازده اوراق خزانه‌داری ۱۰ساله آمریکا در معاملات روز چهارشنبه حدود ۶ واحد پایه کاهش یافت و به ۴.۹۰۶ درصد رسید. بازده اوراق دوساله نیز حدود ۶ واحد پایه پایین آمد و به ۴.۵۵ درصد رسید. کاهش بازده به معنای افزایش قیمت اوراق است و می‌تواند نشانه‌ای از حرکت بخشی از سرمایه‌ها به سمت دارایی‌های امن‌تر در شرایط افزایش نااطمینانی باشد

بازار ارز نیز از این تغییر فضای سرمایه‌گذاری تأثیر گرفت. شاخص دلار در برابر سبدی از ارزهای معتبر حدود ۰.۳۷ درصد کاهش یافت و به ۱۰۱.۳۴ رسید؛ سطحی که پایین‌ترین مقدار یک‌ماهه آن گزارش شد. در مقابل، ین ژاپن و فرانک سوئیس، که از ارزهای پناهگاه امن به شمار می‌روند، تقویت شدند. یورو نیز ۰.۵ درصد در برابر دلار رشد کرد و به ۱.۱۲۴۹ دلار رسید. این تحولات نشان می‌دهد بخشی از معامله‌گران در واکنش به نتیجه انتخابات، موقعیت خود را در دارایی‌های ارزی بازتنظیم کرده‌اند.

بازگشت نسبی آرامش؛ اما نه پایان ابهام

در بازار سهام آمریکا، تصویر معاملات در طول ساعات مختلف یکسان نبود. در ساعات ابتدایی، معاملات آتی شاخص‌های اصلی با افت روبه‌رو شد؛ اما در ادامه بخشی از این کاهش جبران شد. در یکی از گزارش‌های بعدی، معاملات آتی داوجونز ۰.۴۶ درصد، S&P ۵۰۰ حدود ۰.۱۵ درصد و نزدک ۱۰۰ حدود ۰.۲۶ درصد افزایش نشان می‌داد. در مقابل، گزارش دیگری از بازارهای جهانی همچنان افت ۰.۳۵ درصدی معاملات آتی S&P ۵۰۰ و کاهش حدود ۰.۵ درصدی نزدک را ثبت کرده بود. تفاوت این ارقام به زمان ثبت معاملات و تغییر سریع انتظارات بازار بازمی‌گردد و نشان می‌دهد هنوز نمی‌توان از شکل‌گیری یک روند پایدار سخن گفت.

در بازار نفت نیز واکنش‌ها یکدست نبود. قیمت نفت پس از کاهش به کمترین سطح چهار هفته اخیر در جلسه معاملاتی پیشین، در معاملات چهارشنبه نوسان داشت. معامله‌گران از یک سو تحولات مربوط به مذاکرات پایان جنگ در اوکراین و ایران را دنبال می‌کردند و از سوی دیگر، نگران بودند که تداوم حملات و اختلال در عرضه، جریان انتقال انرژی را با مشکل مواجه کند. بنابراین، نتیجه انتخابات آمریکا در کنار تحولات ژئوپلیتیکی، به یکی از عوامل اثرگذار بر انتظارات بازار انرژی تبدیل شده است.

دولت تقسیم‌شده؛ فرصت ثبات یا عامل بن‌بست؟

پیروزی دموکرات‌ها در هر دو مجلس، به معنای تغییر موازنه قدرت در واشنگتن است؛ اما این تحول لزوماً به معنای امکان اجرای آسان برنامه‌های جدید اقتصادی از سوی کنگره نیست. دونالد ترامپ همچنان در کاخ سفید حضور دارد و اختیار وتوی مصوبات را حفظ می‌کند. از این رو، اختلاف میان دولت و کنگره می‌تواند تصویب قوانین جدید را دشوار کند و به دوره‌ای از چانه‌زنی سیاسی و محدودیت در پیشبرد برنامه‌های اقتصادی منجر شود.

از نگاه بخشی از سرمایه‌گذاران، همین تقسیم قدرت ممکن است از اجرای ناگهانی برخی سیاست‌ها، از جمله تغییرات مالیاتی یا تصمیم‌های تجاری، جلوگیری کند و فضای قابل پیش‌بینی‌تری برای بنگاه‌ها به وجود آورد.

ادامه خبر را در لینک بخوانید

جمهوری‌خواهان شرط انتخابات را باختند

بازارهای پیش‌بینی در انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا با ثبت بیش از ۱.۴۸ میلیارد دلار گردش شرط‌بندی، احتمال پیروزی دموکرات‌ها در هر دو مجلس کنگره را به‌شدت افزایش دادند؛ اتفاقی که علاوه بر بازتاب انتظارات سیاسی، آزمونی مهم برای اعتبار این بازارهای نوظهور مالی محسوب می‌شود.

بازارهای پیش‌بینی که در سال‌های اخیر به یکی از ابزارهای مورد توجه معامله‌گران و رسانه‌ها برای ارزیابی رویدادهای سیاسی تبدیل شده‌اند، این بار انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا را به میدان رقابتی میلیارد دلاری تبدیل کردند. بر اساس داده‌های شرکت تحلیلی BETINT، پس از بسته‌شدن نخستین حوزه‌های رأی‌گیری، قیمت قراردادهای پیش‌بینی به‌سرعت به نفع دموکرات‌ها تغییر کرد؛ به‌گونه‌ای که تا ساعت ۹ شب به وقت شرق آمریکا، احتمال تصاحب هم‌زمان مجلس نمایندگان و سنا توسط این حزب در این بازارها به نزدیک ۱۰۰ درصد رسید.

با این حال، در ساعات اولیه شمارش آرا، هنوز نتیجه نهایی رقابت سنا مشخص نبود و رسانه‌هایی مانند NBC و CNN پیروزی دموکرات‌ها در مجلس نمایندگان را پیش‌بینی کرده بودند.

گردش مالی ۱.۴۸ میلیارد دلاری در بازار شرط‌بندی سیاسی

رویترز در گزارشی به حجم معاملات انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا که از مرز ۱.۴۸ میلیارد دلار عبور کرده اشاره کرده است؛ رقمی که نشان‌دهنده افزایش چشمگیر استقبال معامله‌گران از بازارهای پیش‌بینی است. پلتفرم Kalshi به‌تنهایی ۱.۳۳ میلیارد دلار حجم معاملات مرتبط با انتخابات را ثبت کرد و در مقابل، حدود ۱۴۵ میلیون دلار نیز در بازارهای مربوط به رقابت‌های کنگره در پلتفرم Polymarket معامله شد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد تنها چند دقیقه پس از بسته‌شدن نخستین حوزه‌های رأی‌گیری، بیش از ۴ میلیون دلار سرمایه وارد شرط‌بندی‌های لحظه آخری شد. همچنین در یکی از معاملات بزرگ، حدود ۹۵۱ هزار دلار روی پیروزی دموکرات‌ها در مجلس نمایندگان سرمایه‌گذاری شد.

در میان رقابت‌های انتخاباتی، انتخابات سنای تگزاس با نزدیک به ۶۷ میلیون دلار و رقابت سنای میشیگان با بیش از ۲۶ میلیون دلار شرط‌بندی تا ۲۹ اکتبر، از مهم‌ترین کانون‌های جذب سرمایه بودند.

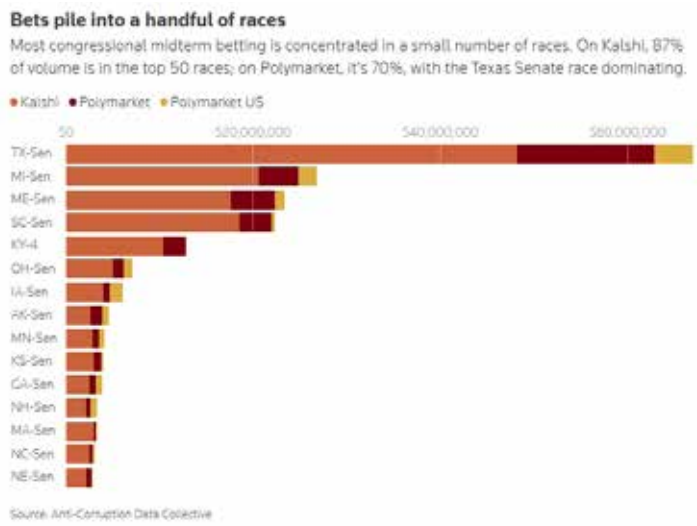
بازارهای پیش‌بینی؛ ابزار جدید تحلیل ریسک و انتظارات

اهمیت اقتصادی این بازارها فراتر از شرط‌بندی روی نتایج انتخابات است. در این پلتفرم‌ها، کاربران با خریدوفروش قراردادهای مرتبط با وقوع یا عدم وقوع یک رویداد، عملاً انتظارات خود را به قیمت تبدیل می‌کنند. به همین دلیل، قیمت قراردادها می‌تواند به‌عنوان شاخصی از احتمال مورد انتظار معامله‌گران برای وقوع یک رویداد مورد استفاده قرار گیرد.

افزایش حجم معاملات در این بازارها، به‌ویژه در رویدادهای سیاسی مهم، نشان‌دهنده ورود سرمایه‌های قابل‌توجه به حوزه‌ای است که می‌تواند بر تحلیل ریسک سیاسی، انتظارات اقتصادی و ارزیابی فضای سرمایه‌گذاری اثرگذار باشد.

با این حال، باید توجه داشت که احتمال منعکس‌شده در قیمت این قراردادها به معنای قطعیت وقوع یک رویداد نیست و بیشتر بازتابی از انتظارات و موقعیت معاملاتی فعالان بازار در یک مقطع زمانی مشخص است.

اعتبار بازارهای پیش‌بینی زیر ذره‌بین

بازارهای پیش‌بینی در انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۴ آمریکا مورد توجه گسترده قرار گرفتند؛ زمانی که برخی از این پلتفرم‌ها برخلاف نظرسنجی‌های سنتی، پیروزی دونالد ترامپ را پیش‌بینی کردند. از آن زمان، محبوبیت این بازارها در میان رسانه‌ها، معامله‌گران و سرمایه‌گذاران افزایش یافته است.

مطالعات دانشگاهی نیز نشان داده‌اند که این بازارها در مجموع توانایی قابل‌قبولی در برآورد احتمالات دارند؛ با این حال، عملکرد آن‌ها در رقابت‌های نزدیک و غیرقابل‌پیش‌بینی همچنان محل بحث است. برای مثال، در انتخابات ریاست‌جمهوری برزیل، بازارهای پیش‌بینی شانس پیروزی لوئیز ایناسیو لولا داسیلوا را تنها حدود ۲۰ درصد ارزیابی کرده بودند، اما او در نهایت پیروز شد. کارشناسان تأکید می‌کنند حتی معامله‌گران حرفه‌ای نیز ممکن است در ارزیابی احتمال وقوع رویدادها دچار خطا شوند. بنابراین، استفاده از این بازارها به‌عنوان ابزار کمکی تحلیل قابل‌قبول است، اما نباید قیمت‌های آن‌ها را معادل پیش‌بینی قطعی نتایج دانست.

نگرانی از دستکاری معاملات و آینده یک صنعت نوظهور

در کنار رشد حجم معاملات، نگرانی درباره احتمال دستکاری قیمت‌ها و تعارض منافع نیز افزایش یافته است. برخی تحقیقات نشان می‌دهد تزریق سرمایه نسبتاً محدود در بعضی بازارهای سیاسی می‌تواند قیمت قراردادها را جابه‌جا کند. همچنین گزارش‌هایی درباره شرط‌بندی برخی نامزدهای انتخاباتی روی رقابت‌های خود، حساسیت‌ها نسبت به نظارت بر این پلتفرم‌ها را افزایش داده است.

شرکت‌های Kalshi و Polymarket اعلام کرده‌اند کنترل‌های نظارتی خود را تقویت کرده‌اند. Kalshi نیز شرط‌بندی سیاستمداران و کارکنان ستادهای انتخاباتی را در بازارهای سیاسی خود ممنوع کرده است.

پیروزی دموکرات‌ها؛ آزمون مالی و اعتباری بازارهای پیش‌بینی

با افزایش شمارش آرا و تقویت موقعیت دموکرات‌ها در رقابت‌های انتخاباتی آمریکا، معامله‌گرانی که روی پیروزی جمهوری‌خواهان سرمایه‌گذاری کرده‌اند، با خطر زیان در قراردادهای خود مواجه شده‌اند.

در مقابل، افزایش ارزش قراردادهای مرتبط با دموکرات‌ها می‌تواند سود قابل‌توجهی برای خریداران این موقعیت‌ها به همراه داشته باشد.

با این حال، پیامد این تحولات برای صنعت بازارهای پیش‌بینی صرفاً به سود و زیان معامله‌گران محدود نمی‌شود. پلتفرم‌هایی مانند Kalshi و Polymarket که با جذب میلیاردها دلار سرمایه به یکی از بازیگران مهم فضای پیش‌بینی رویدادهای سیاسی تبدیل شده‌اند، اکنون با آزمونی جدی برای سنجش اعتبار و قابلیت اتکای مدل‌های خود روبه‌رو هستند.

البته زیان کاربران به معنای زیان مستقیم این پلتفرم‌ها نیست؛ چراکه در ساختار معمول این بازارها، ریسک معاملات بر عهده مشارکت‌کنندگان است و درآمد پلتفرم‌ها عمدتاً از محل کارمزد تأمین می‌شود.

با این وجود، تداوم اختلاف میان انتظارات معامله‌گران و نتایج واقعی می‌تواند اعتماد عمومی به این ابزارها را تحت تأثیر قرار دهد.

از این منظر، انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا تنها یک رقابت سیاسی نیست، بلکه آزمونی اقتصادی برای صنعتی است که تلاش می‌کند پیش‌بینی رویدادهای سیاسی و اقتصادی را به یک بازار مالی گسترده تبدیل کند.

خبر

بازگشت بورس عربستان پس از ۸ هفته افت

بورس عربستان سعودی پس از هشت هفته افت متوالی، با رشد هفتگی ۲.۳ درصدی به روند نزولی خود پایان داد. افزایش ارزش معاملات و جذاب‌تر شدن ارزش‌گذاری سهام شرکت‌ها، در کنار انتشار گزارش‌های عملکرد بنگاه‌ها و امید به کاهش تنش‌های منطقه‌ای، از عوامل حمایت‌کننده بازار در هفته اخیر بود.

براساس گزارش الشرق، شاخص اصلی بورس عربستان موسوم به «تاسی» در پایان هفته به ۹ هزار و ۹۲۱ واحد رسید. ارزش معاملات هفتگی نیز با رشد ۳۸ درصدی از ۱۸.۸ به ۲۵.۹ میلیارد ریال افزایش یافت. با وجود این بهبود، شاخص در ماه اکتبر حدود ۵ درصد افت کرد.

احمد الرشید، تحلیلگر ارشد مالی، پایان روند نزولی را نشانه‌ای مثبت دانست، اما تأکید کرد برای ارزیابی آن به‌عنوان آغاز یک روند صعودی پایدار هنوز زود است. عاصم منصور، تحلیلگر مالی نیز بهبود اخیر را بازگشتی فنی پس از موج فروش سهام ارزیابی کرد و گفت چشم‌انداز بازار همچنان به تحولات سیاسی و انتظارات نرخ بهره وابسته است.

واگذاری بانک هندی به شرکت کانادایی فرفکس

معامله پیشنهادی ۵.۵ میلیارد دلاری شرکت کانادایی فرفکس برای خرید بانک آی‌دی‌بی‌آی هند، با مخالفت کارکنان، انتقاد احزاب سیاسی و ابهام درباره شفافیت ارزش‌گذاری روبه‌رو شده است.

به گزارش خبرنگار بین‌الملل تازه‌های اقتصاد، اتحادیه کارکنان این بانک با برگزاری اعتصاب سراسری خواستار توقف خصوصی‌سازی شده و نسبت به احتمال کاهش مزایا، تعدیل نیرو و تغییر شرایط بازنشستگی ابراز نگرانی کرده است. راهول گاندی، رهبر حزب مخالف دولت نیز فروش بانک‌های عمومی را مغایر با نقش آن‌ها در توسعه کشور دانسته است.

یکی از محورهای اصلی انتقادها، قیمت پیشنهادی ۸۱ روپیه برای هر سهم از سوی فرفکس است. در حالی که دولت هند اعلام کرده این پیشنهاد از میانگین ارزش‌گذاری مستقل ۷۵.۹۹ روپیه‌ای بالاتر بوده، برخی گزارش‌های رسانه‌ای درباره نحوه ارزش‌گذاری و شفافیت فرایند فروش پرسش‌هایی مطرح کرده‌اند.

دولت هند ورود سرمایه‌گذار راهبردی و جذب سرمایه و تخصص خارجی را از اهداف این واگذاری معرفی می‌کند. با این حال، منتقدان معتقدند فروش دارایی‌های عمومی برای تأمین منابع کوتاه‌مدت، در صورت نبود برنامه مشخص برای استفاده از درآمد آن، ممکن است منافع بلندمدت کشور را تحت تأثیر قرار دهد. معامله آی‌دی‌بی‌آی اکنون به آزمونی برای سیاست خصوصی‌سازی دولت هند تبدیل شده است.

ذخایر ارزی ترکیه به زیر ۱۶۰ میلیارد دلار رسید

ذخایر بانک مرکزی ترکیه در هفته منتهی به ۳۰ اکتبر حدود ۴.۱ میلیارد دلار کاهش یافت و به کمتر از ۱۶۰ میلیارد دلار رسید. این روند نزولی در شرایطی ادامه دارد که بحران صندوق‌های سرمایه‌گذاری، مداخلات ارزی و افزایش تورم ماهانه، فشار بر سیاست‌گذار پولی این کشور را بیشتر کرده است.

براساس گزارش ترکیه‌تودی، ذخایر ترکیه از ابتدای سال ۲۰۲۶ حدود ۳۵.۸ میلیارد دلار، معادل ۱۸.۵ درصد، کاهش یافته است. همچنین برآوردها از کاهش ۱۷ میلیارد دلاری ذخایر در سپتامبر و ۱۳.۱ میلیارد دلاری در اکتبر حکایت دارند.

بحران صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سپتامبر و ناتوانی برخی صندوق‌ها در پاسخ‌گویی به درخواست‌های بازخرید، به انحلال ۱۳۱ صندوق با دارایی تجمیعی ۹۳۶.۳ میلیارد لیر منجر شد و بیش از ۴۵۵ هزار سرمایه‌گذار را تحت تأثیر قرار داد. برآوردها نشان می‌دهد بانک مرکزی از زمان آغاز بحران حدود ۱۶.۱ میلیارد دلار برای مدیریت بازار ارز مصرف کرده است.

در همین حال، تورم ماهانه ترکیه از ۱.۸۴ درصد در سپتامبر به ۲.۵۸ درصد در اکتبر افزایش یافت؛ هرچند تورم سالانه تقریباً ثابت ماند و به ۲۹.۷۷ درصد رسید. بانک مرکزی ترکیه نیز در نشست ۲۲ اکتبر نرخ بهره را از ۳۷ به ۳۶ درصد کاهش داد.